

Капустян Ганна Вячеславівна
аспірант кафедри управління персоналом
та економіки праці
Одеський національний економічний університет

ХАРАКТЕРИСТИКА РИНКУ ПРАЦІ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Війна збільшила ризики та невизначеність, створивши перешкоди для вільного переміщення факторів виробництва, у т.ч. робочої сили, що призводить до руйнування інститутів ринку праці та їхнього ефективного функціонування. Економічні проблеми у поєднанні зі значним внутрішнім переміщенням та потоками біженців призводять до масової втрати робочих місць та доходів. Зростання безробіття, соціальна ізоляція, гендерна нерівність, дискримінація на робочому місці тощо. буд. Щодо молоді, то поширення бідності є одним із основних негативних соціальних наслідків війни.

Корпоративна адаптація за час війни економіка та ринок праці України пройшли кілька еволюційних етапів своєї діяльності у нових умовах воєнного стану. Наприкінці лютого та березні 2022 року активність на ринку праці різко знизилася. Багато підприємств закрилися по всій країні і люди масово втратили роботу. Перемістять весь або частину персоналу в безпечні регіони або інші країни та продовжують роботу лише окремих компаній. В основному це були представники ІТ-сектору.

З перших днів війни компанії намагалися максимально оптимізувати витрати, вдаючись до скорочень персоналу, неоплачуваних відпусток, призупинення договірних трудових відносин, зниження рівня заробітної плати тощо. активності та безробіття в Україні, сягає 52%. Респонденти кажуть, що вони отримують мінімальну заробітну плату або зменшили її до 30% і більше. З початку війни відбулися наступні скорочення/зміни на ринку праці:

- 27% персоналу працюють на умовах зниженої заробітної плати;
- виїзд у вимушену відпустку – 20% персоналу;
- в даний час скорочується до 20% персоналу.

В результаті знижується запропонована заробітна плата, а з погіршенням фінансового стану компаній, зокрема МСБ, скорочуються можливості підтримки та наявності персоналу.

Червневий огляд економічної активності показує, частка підприємств, які повідомляють про зниження виробництва, впала з 70,5% до 44,9%. Проте, порівняно з довоєнним періодом 8% підприємств припинили роботу і лише 12% підприємств працювали на повне (або велике) завантаження потужностей.

В цілому можна сказати, що, незважаючи на відновлення економічної діяльності та поступове повернення компаній до роботи, багато компаній так і не відновили свою діяльність, що впливає на ринок праці[1].

Сьогодні ми маємо дві тенденції.

- Повертаюча компанія переїжджає на захід. Там компанії відкривають нові позиції.

- Армія безробітних продовжує зростати через війну, особливо в районах, де йдуть активні бойові дії – на сході та півдні країни.

Попит на робочу силу різко впав через інвалідність у зонах бойових дій, падіння попиту на товари та послуги, логістичні проблеми та невпевненість у майбутньому. За січень-квітень 2022 року було заявлено лише 173 350 вакансій, а кількість претендентів на них становить близько півмільйона офіційних безробітних. У квітні ситуація ще більше погіршилася – 25 326 вакансій та 283 356 безробітних, тобто конкурс майже 12 осіб на вакансію. Дисбаланс між попитом та пропозицією робочої сили став значним. Зменшення кількості вакансій становить понад 70% довоєнного рівня.

Відмінною особливістю сьогоденного ринку праці є вакансії волонтерів, переважно кухарів, прибиральниць, операторів координаційних центрів та фахівців з кадрів. Велика пропозиція участі у волонтерських рухах громадських чи міжнародних організацій існує у Київській, Харківській, Чернігівській, Сумській, Запорізькій, Львівській та Дніпропетровській областях[2].

Війна вплинула на зниження доходів населення. Через війну відбувається зниження заробітної плати, оскільки безробітних стає значно більше, ніж вакантних робочих місць. Частка населення з доходами нижча за фактичний прожитковий мінімум, який для працездатних осіб у 2022 році становить 2481 грн. може досягти 70% у 2022 р. порівняно з 18% у 2021 р. Із початком війни зарплати майже на всіх вакансіях, хоч і незначні, але зменшилися. За даними Work.ua, середня зарплата знизилася на 11% із 15 035 гривень до 13 736 гривень. Першого місяця тотального вторгнення росії в Україну. За даними Державної служби зайнятості, середня заробітна плата на початок війни становила 9371 гривню, на 1 червня - 9057 гривень[3].

Головною умовою повернення біженців до України стане наявність безпечних та привабливих умов життя, включаючи наявність роботи, житла та соціальної інфраструктури. Водночас, за відсутності кращих перспектив в Україні після скасування військового стану процес відтоку населення може продовжитися і навіть посилитися.

Успішне відновлення соціально-трудової сфери є базовою основою створення та підтримки національного лідерства, формування економічних умов для зниження рівня конфліктності та напруженості у повоєнному суспільстві, що знижує рівень витрат на заходи безпеки та суттєво знижує рівень витрат на заходи безпеки. знижує рівень криміналізації у суспільстві.

Список літератури

1. Інститут економічних досліджень та політичних консультацій. URL:<http://www.ier.com.ua/ua/institute/news?pid=6941>.
2. URL:<https://www.prostir.ua/?news=analitika-rynku-pratsi-do-ta-pid-chas-vijny-chas-rynku-shukacha-skinchyvsya>.
3. ТОП-професії в Україні під час війни: кого шукають роботодавці та скільки платять, Апостроф, 17 квітня 2022р., URL:<https://apostrophe.ua/news/economy/2022-04-17/top-professii-v-ukraine-vo-vremya-voynyi-kogo-ischut-rabotodateli-i-skolkoplatyat/266199>.